

Mohinder Kaur v. Major Singh (Pandit, J.)

ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਪੀਡਿਤ ਅਤੇ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੇ. ਜੇ.

ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ, - ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਐਪ ਨੰਬਰ 35 ਆਫ 1970।

28 ਜੁਲਾਈ 1971

1955 ਦਾ XXV)- ਸੈਕਸ਼ਨ 5 (ਇਨ), 9, 10, 11 ਅਤੇ 13— ਧਾਰਾ 5 (iii.) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ— ਕੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 (iii) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿਚ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਵੱਖ ਹੋਣ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਤਲਾਕ ਲਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। T¹ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5, (iii) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬੰਧਨ ਨੂੰ ਖੁਦ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ

ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ

(ਪਾਰਾ 5 ਅਤੇ 7)

.8 ਦਸੰਬਰ, 1969 ਨੂੰ 1965 ਦੇ FAO ਨੰਬਰ S5-M ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਡੀ. ਕੋਸ਼ਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ X ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਸੰਗਰੂਰ, ਮਿਤੀ 28 ਅਕਤੂਬਰ, 1965 ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।

ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸਨ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਲਈ ਐਸਪੀ ਗੋਯੂਈ, ਐਡਵੋਕੇਟ ।

ਨਿਰਣਾ

ਪੀ.ਸੀ. ਪੀਂਡਤ, ਜੇ.-ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ । ਉਸ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ 1959 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮੁਕਲਾਵੇ ਦੀ ਰਸਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਜੁਲਾਈ 1963 ਤੱਕ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਾਂਗ ਰਹੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਈ।

(2) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕਦੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਹਟਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

(3) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਸੰਗਰੂਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਆਹ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਬਹਾਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਹਟ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੇ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ।

(4) ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੀ. ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਏ.ਡੀ. ਕੋਸ਼ਲ ਜੇ. ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਦੋ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਗਲਤ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦੂਜੀ ਬੇਨਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਉਸਦੇ ਕਥਿਤ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 11 ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਧਾਰਾ (iii) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

5. “ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ—ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ, ਅਰਥਾਤ:-

(1) * * * * *

Mohinder Kaur v. Major Singh (Pandit, J.)

* * * * *

(iii) ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾੜੇ ਦੀ ਉਮਰ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਅਤੇ ਲਾੜੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ;”।

(5) ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਜੱਜ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 (iii) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਜੱਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ 15 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਉਲੰਘਣਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬੰਧਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ X ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

(6) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕੋ ਇਕ ਅਰਜ਼ੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਬਾਰੇ ਸੀ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(2) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ:

Q" (!) * * * " ** _

(2) ਮੁੜ ਸਿਰਲੇਖ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਵੱਖ ਹੋਣ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਤਲਾਕ ਲਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(7) ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 (iii) ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਨਿਆਂਇਕ ਅਲਹਿਦਗੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ।

ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਤਲਾਕ ਲਈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10, 11 ਅਤੇ 13 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਛੋੜੇ, ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ

ਧਾਰਾ 5 (iii) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫ਼ਰਮਾਨ, ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।

(8) ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਐੱਸ.ਜੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਬਾਲ ਰਾਜ ਤੁਲੀ, ਜੇ.

ਮੰਦਰ ਮੈਂਸੂਮਾ ਗੀਤਾ ਭਵਨ, ਆਦਿ- ਪੀ.

Mohinder Kaur v. Major Singh (Pandit, J.)

ਬਨਾਮ

**ਟੈਕਸਿੰਗ ਅਫਸਰ (ਰਜਿਸਟਰਾਰ) ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ
ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਆਦਿ।— ਜਵਾਬਦੇਹ।**

1970 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 3962.

29 ਜੁਲਾਈ 1971

ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ (1970 ਦਾ VII)— ਅਨੁਸੂਚੀ II ਦੀ ਧਾਰਾ 7(v) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 17(iv)—ਮਸਜਿਦ ਜਾਂ ਮੰਦਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ—ਉਸ 'ਤੇ ਦੇਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ—ਭਾਵੇਂ ਅਨੁਸੂਚੀ II ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (vi) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ—ਮੁੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਵਾਧੂ-ਕਾਮਰੇਸ਼ੀਅਮ ਸੰਪਤੀ ਦਾ - ਭਾਵ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਬ ਦੇ ਘਰ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਮਸਜਿਦ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਵਪਾਰਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਮਾਲਕੀ ਰੱਬ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਮਸਜਿਦ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੈ